

UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

75.020.190.2023

Zarządzenie nr 13
Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego
z dnia 8 lutego 2024 roku

w sprawie: racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami oraz osób ze szczególnymi potrzebami w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej

Na podstawie art. 23 ust. 1 w związku z art. 11 ust. 1 pkt 6 lit. b i c ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742, z późn. zm.) oraz w związku z § 4 ust. 2 zarządzenia nr 20 Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 22 lutego 2023 roku w sprawie zasad realizacji polityki dostępności Uniwersytetu Jagiellońskiego wobec potrzeb osób z niepełnosprawnościami i osób ze szczególnymi potrzebami, a także mając na uwadze postanowienia Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169), zarządzam, co następuje:

§ 1

Określa się szczegółowe warunki przyznawania i stosowania racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami oraz osób ze szczególnymi potrzebami w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

§ 2

Ilekcroć w niniejszym zarządzeniu jest mowa o:

- 1) osobach z niepełnosprawnościami – należy przez to rozumieć osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, psychiczną, intelektualną lub w zakresie zmysłów, co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym na zasadzie równości z innymi osobami;
- 2) osobach ze szczególnymi potrzebami – należy przez to rozumieć osoby, które ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne albo ze względu na okoliczności, w których się znajdują, muszą podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami;
- 3) racjonalnych usprawnień – należy przez to rozumieć konieczne i odpowiednie zmiany i dostosowania, nienakładające nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, jeżeli jest to potrzebne w sytuacji indywidualnej, w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami oraz osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości udziału w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej na zasadzie równości z innymi osobami.

§ 3

1. O przyznanie racjonalnych usprawnień mogą ubiegać się studenci, doktoranci oraz uczestnicy studiów podyplomowych, zwani dalej „osobami ubiegającymi się o przyznanie racjonalnych usprawnień” lub „wnioskodawcami”, których dotyczy co najmniej jedna z przesłanek wskazanych w § 4 ust. 1.
2. Celem przyznania i stosowania racjonalnych usprawnień jest wyrównanie szans edukacyjnych osób z niepełnosprawnościami oraz osób ze szczególnymi potrzebami w pełnym dostępie do kształcenia i prowadzenia działalności naukowej na Uniwersytecie Jagiellońskim.
3. Racjonalne usprawnienia mają zastosowanie do wszystkich form i kierunków studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia, jednolitych studiów magisterskich, studiów podyplomowych oraz studiów doktoranckich i kształcenia w szkołach doktorskich prowadzonych na Uniwersytecie Jagiellońskim.
4. Racjonalne usprawnienia mogą dotyczyć w szczególności formy egzaminów, toku kształcenia, jak i środowiska fizycznego, w którym odbywają się zajęcia dydaktyczne oraz prowadzona jest działalność naukowa. Katalog przykładowych racjonalnych usprawnień jest dostępny na stronie internetowej Centrum Dostępności UJ, zwanego dalej „CD UJ”, pod adresem <https://cd.uj.edu.pl/>.
5. W przyznawaniu i stosowaniu racjonalnych usprawnień biorą udział:
 - 1) pracownicy CD UJ, w tym wyznaczeni specjaliści ds. dostępności procesu kształcenia i specjaliści ds. technologii wspierających;
 - 2) osoby wydające rozstrzygnięcie w sprawie przyznania racjonalnych usprawnień, o których mowa w § 5 ust. 2;
 - 3) nauczyciele akademicki lub inne osoby prowadzące zajęcia dydaktyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim;
 - 4) dziekani/dyrektorzy/kierownicy jednostek organizacyjnych UJ obsługujących tok kształcenia wnioskodawców;
 - 5) pracownicy Uniwersytetu Jagiellońskiego niebędący nauczycielami akademickimi;
 - 6) inne osoby, których udział w przyznawaniu lub stosowaniu racjonalnych usprawnień jest niezbędny.
6. Każdy przypadek osoby ubiegającej się o przyznanie racjonalnych usprawnień rozpatrywany jest indywidualnie, zgodnie z ideą wyrównywania szans edukacyjnych.
7. Zarządzenia nie stosuje się do urlopów od zajęć, Indywidualnych Planów Studiów oraz Indywidualnych Programów Studiów, o których mowa w Regulaminie studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich stanowiącym załącznik do uchwały nr 25/IV/2019 Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 25 kwietnia 2019 roku (z późn. zm.).

§ 4

1. O przyznanie racjonalnych usprawnień mogą ubiegać się studenci, doktoranci oraz uczestnicy studiów podyplomowych z przyczyn zdrowotnych lub psychofizycznych, a w szczególności:
 - 1) osoby z trudnościami w obszarze zdrowia psychicznego,
 - 2) osoby ze spektrum autyzmu,
 - 3) osoby z dysleksją, dysgrafią, dysortografią,
 - 4) osoby z ADHD/ADD,
 - 5) osoby z chorobami przewlekłymi,
 - 6) osoby z niepełnosprawnością ruchową,
 - 7) osoby niewidome i słabowidzące,
 - 8) osoby g/Głuche i słabosłyszące

- na podstawie przedstawionej dokumentacji specjalistycznej (w tym w szczególności: aktualnego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, zaświadczenia lekarskiego, dokumentu z poradni psychologiczno-pedagogicznej), którą składa się w języku polskim lub angielskim. W razie potrzeby pracownicy CD UJ lub osoby wydające rozstrzygnięcie w sprawie przyznania racjonalnych usprawnień mogą zwrócić się do wnioskodawcy o przedłożenie tłumaczenia na język polski dokumentacji złożonej w języku angielskim.
2. Okoliczności związane z sytuacją bytową osoby ubiegającej się o przyznanie racjonalnych usprawnień nie stanowią podstawy przyznania racjonalnych usprawnień. Uprawnienia związane z trudną sytuacją bytową regulują odrębne przepisy.
 3. Racjonalne usprawnienia przyznawane są wnioskodawcom na jeden semestr albo na rok akademicki, w zależności od ich sytuacji i potrzeb związanych z kształceniem i prowadzeniem działalności naukowej.
 4. Racjonalne usprawnienia uwzględniają:
 - 1) potrzeby wnioskodawcy w zakresie dostosowania kształcenia i prowadzenia działalności naukowej wyznaczone jego sytuacją zdrowotną lub psychofizyczną, z wyłączeniem potrzeb związanych z jego sytuacją bytową;
 - 2) specyfikę studiowanego kierunku i prowadzonej działalności naukowej, a w szczególności efekty uczenia się przewidziane dla danego przedmiotu.

§ 5

1. Racjonalne usprawnienia przyznawane są na wniosek osób ubiegających się o przyznanie racjonalnych usprawnień.
2. Rozstrzygnięcie w sprawie przyznania racjonalnych usprawnień wydaje:
 - 1) w odniesieniu do studentów – dziekan;
 - 2) w odniesieniu do doktorantów – odpowiednio: kierownik studiów doktoranckich / dyrektor szkoły doktorskiej;
 - 3) w odniesieniu do uczestników studiów podyplomowych – kierownik studiów podyplomowych;
 - 4) w przypadku kształcenia w jednostkach poza- i międzywydziałowych – dyrektor/kierownik jednostki.
3. Wniosek wraz z załącznikami należy złożyć z wykorzystaniem formularza elektronicznego dostępnego na stronie internetowej CD UJ, z zastrzeżeniem § 6 ust. 3, nie później niż na miesiąc przed planowanym terminem skorzystania z racjonalnych usprawnień. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się złożenie wniosku po tym terminie, jeżeli ze względu na rodzaj racjonalnych usprawnień możliwe jest ich stosowanie pomimo upływu terminu.
4. Wniosek składa się w języku polskim lub angielskim.
5. W szczególnych przypadkach, zwłaszcza w sytuacjach nagłych, dopuszcza się złożenie wniosku w formie pisemnej, w tym również do jednostki organizacyjnej UJ obsługującej tok kształcenia wnioskodawcy, która niezwłocznie przesyła taki wniosek do CD UJ. Postanowień § 6 ust. 3 zdanie pierwsze nie stosuje się.
6. Wnioskodawca otrzymuje obowiązek informacyjny wynikający z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych, zwane dalej „RODO”) dotyczący przetwarzania jej danych osobowych, w tym danych osobowych szczególnej kategorii, w związku z przyznawaniem racjonalnych usprawnień.
7. Do wniosku wnioskodawca zobowiązany jest załączyć aktualną dokumentację, o której mowa w § 4 ust. 1. W przypadku gdy do wniosku nie dołączono dokumentacji, o której mowa w § 4 ust. 1, specjalista ds. dostępności procesu kształcenia wzywa wnioskodawcę

do uzupełnienia wniosku w terminie nie krótszym niż 7 dni pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpoznania.

8. Specjalista ds. dostępności procesu kształcenia analizuje otrzymany wniosek z załączoną do niego dokumentacją, o której mowa w § 4 ust. 1, a następnie opracowuje opinię dotyczącą przyznania i stosowania racjonalnych usprawnień i przesyła ją wraz z wnioskiem (bez dokumentacji, o której mowa w § 4 ust. 1) do osoby, o której mowa w ust. 2.
9. W przypadku gdy specjalista ds. dostępności procesu kształcenia stwierdzi, że przedstawiona dokumentacja, o której mowa w § 4 ust. 1, jest niewystarczająca do rozpatrzenia wniosku bądź budzi inne uzasadnione wątpliwości, może zwrócić się do osoby ubiegającej się o przyznanie racjonalnych usprawnień o:
 - 1) uzupełnienie dokumentacji;
 - 2) przedłożenie oryginałów dokumentów;
 - 3) odbycie w CD UJ konsultacji w terminie wyznaczonym przez CD UJ.W takim przypadku ust. 7 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.
10. Specjalista ds. dostępności procesu kształcenia:
 - 1) w porozumieniu z osobą ubiegającą się o przyznanie racjonalnych usprawnień analizuje jej indywidualne potrzeby, które mogą mieć wpływ na kształcenie i prowadzenie działalności naukowej;
 - 2) gromadzi dokumentację, w tym dokumentację, o której mowa w § 4 ust. 1, potwierdzającą określone trudności osoby ubiegającej się o przyznanie racjonalnych usprawnień;
 - 3) ma prawo do zasięgnięcia opinii nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia dydaktyczne w celu zaproponowania racjonalnych usprawnień uwzględniających specyfikę kształcenia, a także mieszczących się w ramach możliwości organizacyjnych UJ;
 - 4) może zasięgnąć informacji od pracownika obsługującego tok kształcenia osoby ubiegającej się o przyznanie racjonalnych usprawnień na temat dotychczasowego przebiegu kształcenia;
 - 5) informuje osobę, o której mowa w ust. 2, o zaistniałych przeszkodach w przyznawaniu i stosowaniu racjonalnych usprawnień dotyczących wnioskodawcy.
11. Specjalista ds. dostępności procesu kształcenia może negatywnie zaopiniować wniosek gdy:
 - 1) przedstawiona dokumentacja, o której mowa w § 4 ust. 1, lub wynik konsultacji, o której mowa w ust. 9 pkt 3, nie potwierdzają związku między szczególnymi potrzebami wnioskodawcy a trudnościami w wypełnianiu obowiązków związanych z kształceniem i prowadzeniem działalności naukowej;
 - 2) przyznanie i stosowanie racjonalnego usprawnienia byłoby nieefektywne lub nieracjonalne pod względem ekonomicznym;
 - 3) przyznanie i stosowanie racjonalnego usprawnienia naruszałoby przepisy prawa powszechnie obowiązującego.
12. Przed wydaniem rozstrzygnięcia w sprawie przyznania racjonalnych usprawnień osoba, o której mowa w ust. 2, może zwrócić się do CD UJ o udostępnienie dokumentacji, o której mowa w § 4 ust. 1, w tym dokumentacji medycznej. Dokumentację przedkłada specjalista ds. dostępności procesu kształcenia.
13. Dokument obejmujący rozstrzygnięcie w sprawie przyznania racjonalnych usprawnień oznacza się tytułem: „Racjonalne usprawnienie w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej”. Rozstrzygnięcie wydaje się w terminie miesiąca od dnia złożenia wniosku, chyba że zachodzą okoliczności, o których mowa w ust. 9. Rozstrzygnięciem uwzględnia się wniosek w całości lub w części albo odmawia przyznania racjonalnych usprawnień. W przypadku odmowy przyznania racjonalnych usprawnień lub uwzględnienia wniosku w części rozstrzygnięcie zawiera zwięzłe wyjaśnienie przyczyn odmowy, w tym częściowej.
14. Dokument, o którym mowa w ust. 13, przekazuje się:
 - 1) wnioskodawcy;
 - 2) CD UJ;

- 3) jednostce organizacyjnej UJ obsługującej tok kształcenia osoby ubiegającej się o przyznanie racjonalnych usprawnień.
15. Dokument, o którym mowa w ust. 13, przekazywany jest podmiotom wskazanym w ust. 14 w terminie umożliwiającym zastosowanie racjonalnych usprawnień, nie później jednak niż w ciągu 3 dni roboczych od dnia wydania rozstrzygnięcia w sprawie przyznania racjonalnych usprawnień. Przekazanie następuje elektronicznie, chyba że szczególnie względy uzasadniają przekazanie w formie pisemnej.
16. Po otrzymaniu dokumentu, o którym mowa w ust. 13, CD UJ przesyła do jednostki organizacyjnej UJ obsługującej tok kształcenia wnioskodawcy szczegółowe zalecenia dotyczące stosowania racjonalnych usprawnień.
17. Jednostka organizacyjna UJ obsługująca tok kształcenia wnioskodawcy przesyła zalecenia, o których mowa w ust. 16, do dyrektorów instytutów, nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia dydaktyczne lub działalność naukową, chyba że zalecenia przekazywane są w systemie teleinformatycznym UJ, o którym mowa w § 6 ust. 3, w sposób zautomatyzowany.
18. CD UJ na prośbę osób prowadzących zajęcia dydaktyczne lub działalność naukową udziela dodatkowych informacji lub niezbędnego wsparcia, jeżeli jest to konieczne do prawidłowego stosowania racjonalnych usprawnień. Udzielenie dodatkowych informacji lub niezbędnego wsparcia nie zwalnia osoby prowadzącej zajęcia dydaktyczne lub działalność naukową od stosowania racjonalnych usprawnień.
19. W przypadku odmowy przyznania racjonalnych usprawnień lub uwzględnienia wniosku w części wnioskodawca ma prawo do wniesienia zastrzeżeń od rozstrzygnięcia w części odmawiającej przyznania racjonalnych usprawnień.
20. Zastrzeżenia wnosi się w formie pisemnej do Rektora UJ w terminie 14 dni od dnia otrzymania rozstrzygnięcia za pośrednictwem osoby, o której mowa w ust. 2. Postanowień § 6 ust. 3 zdanie pierwsze nie stosuje się.
21. Przy rozpatrywaniu zastrzeżeń od rozstrzygnięcia Rektor UJ może zasięgnąć opinii CD UJ. Rozstrzygnięcie Rektora UJ jest ostateczne.
22. W przypadku uzyskania od specjalisty ds. dostępności procesu kształcenia informacji, o których mowa w ust. 10 pkt 5, osoba, o której mowa w ust. 2, ma prawo uchylić rozstrzygnięcie w sprawie przyznania racjonalnych usprawnień.
23. W sprawach związanych z przyznawaniem i stosowaniem racjonalnych usprawnień, w tym do wnoszenia i rozpatrywania zastrzeżeń od rozstrzygnięć, przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się, a skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego na rozstrzygnięcia nie przysługuje.

§ 6

1. Wszystkie osoby uczestniczące w przyznawaniu i stosowaniu racjonalnych usprawnień zobowiązane są do zachowania poufności i ochrony danych osobowych, a w szczególności danych osobowych szczególnej kategorii związanych z niepełnosprawnością, szczególnymi potrzebami lub stanem zdrowia osoby ubiegającej się o przyznanie racjonalnych usprawnień oraz do nieujawniania ich osobom nieuprawnionym, zgodnie z procedurami obowiązującymi na Uniwersytecie Jagiellońskim.
2. Dokumentacja, w tym dokumentacja, o której mowa w § 4 ust. 1, złożona przez osobę ubiegającą się o przyznanie racjonalnych usprawnień przechowywana jest w CD UJ i jest archiwizowana na mocy odrębnych przepisów i z uwzględnieniem charakteru zawartych w niej danych osobowych szczególnej kategorii.
3. Od dnia udostępnienia studentom zintegrowanej z systemami USOS i USOSweb aplikacji przeznaczonej do obsługi wniosków o przyznanie racjonalnych usprawnień wnoszenie oraz doręczanie korespondencji w sprawach związanych z przyznawaniem i stosowaniem racjonalnych usprawnień odbywa się z wykorzystaniem tego systemu teleinformatycznego

UJ, chyba że z przyczyn technicznych lub organizacyjnych zastosowanie znajdują inne środki komunikacji bezpośredniej, w tym środki bezpośredniej komunikacji na odległość. Zawiadomienie o uruchomieniu aplikacji zintegrowanej z systemami USOS i USOSweb zamieszcza się na stronie internetowej CD UJ.

§ 7

Traci moc zarządzenie nr 150 Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 22 grudnia 2020 roku w sprawie dostosowania procesu kształcenia i badań naukowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób znajdujących się w szczególnej sytuacji zdrowotnej.

§ 8

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Rektor

Prof. dr hab. Jacek Popiel